

Türk Tıp Tarihi Arkivi

Cilt 4. No. 14. 1939

TİMURLENK BAYTAR MI İDİ?

Dr. A. SÜHEYL ÜNVER

Konya müzesi kütüphanesinde 2838 numaralı yazma bir baytar-namenin 45, 46, 47 nci varaklarında Türk tarihinde Osmanlı türkle-rine keder verici vukuat ile meşhur olan Timurlengin baytar olduğunun yazılı olduğunu mezkûr müze müdürü sayın Yusuf Akyurt bildirmiş ve mezkûr varakların 6 sahifeden mürekkep resimlerini de göndermek lütfünde bulunmuşdur

Mezkûr sahifeleri okuduk. Çok açık ve güzel bir türkçe ile eser Kenan efendi tarafından yazılmışdır [1]. Muhakkak ki toplama bir eser olacaktır. Yazılış tarihi malûm değildir. Eb'adı 12×18,5 dur. İnce kâğıdı samanı aherlidir. Eser harekeli ve usulüne muvafık güzel bir nesih ile yazılmışdır.

Timurlengin baytar olduğunu ortaya koyan bahis :

Varak 45 a, 45 b, 46 a, 46 b, 47 a, 47 b de bu suretle beyan edilmiştir :

(... İlmî baytaride Timurlenk Şeyhülmeşayih menzilesindedir. Hattâ padişahı Buharaya intisabı ve ol hanedapa münasebeti ve Mir-ahurinin Timur gibi bir kaç yüz hademe ve bendesi olup bendesinin edna bir tökeri olmak hîzi imkândan dür ve mehcür iken şayestei niami celilei rahmaniyye rahîm ve gafur olmakla bazı makbul atlara illet arız oldukda etraftan daim taharri ve talep ve baytarı hüner-

[1] Varak 80 a da bu baytarnamei lâtifinin cami' ve müellifi, camişerif sahi-bi Sultan Ahmed bin Mehmed bin Murad... Hattati Kenan efendinin hattı destile olan nüshadan, (Elhac Mehmed bin elhac Aliyyibnilhac Mehmedül Belgradî namın-da güzel nesih yazan bir zat tarafından 1258 (1842) de İstanbulda Süleymaniye camii yakınında bir yerde istinsah etmiştir. Birinci sahife başı tezhiblidir. Kenan efendi eserinin gayet muteber ve memduh bir kitab olduğu, ona tazim ve ihtiram edip gafflet olunmıya diye medholunmaktadır.

HANGİ MEYVELERİ YEMekten EVVEL VEYA SONRA YEMELİ

Prof. ŞEREFEDDİN YALTKAYA

Mısır'ın Rif'inde Uchur namındaki köyde, 967 (1559) da doğduğu için, Uchuri diye maruf olan malikilerin büyük âlimi Ali bin Zeynel-abidin (Mısırda vefatı 1066 (1655) in (Hülâsatüleser) in üçüncü cildinde (s. 157) de hangi meyvelerin yemekten evvel ve hangilerinin yemekten sonra ve hangilerinin de yemekle beraber yenilmesi hakkında şu şiiri vardır :

ومشمشا والتين والبطيخا	قدم على الطعام قوتا خوفا
كذلك تفاح و مثله الرطب	و بعد الاجاص كثرى عنب
قنا و رمان كذلك الجوز	و معه الخيار و الجميز

Tercemesi budur :

Dut, şeftali, muşmula, incir ve karpuzu yemeğe tekaddüm eyle.
Ve erik, ayva, üzüm, elma ve hurmayı yemekten sonra tenavül eyle.
Hıyar, kabak, nar ve cevizi (yemekle) beraber ye.

Ebu Bekir Razinin de bu bahse dair bir risalesinin Tıb Tarihi Enstitüsünce terceme ettirildiği bu sıralarda bir hatıra olarak bu not alınmıştır.